

PAUL PĂLTĂNEA- ISTORICUL ORAȘULUI GALAȚI

*

PAUL PĂLTĂNEA- THE HISTORIAN OF THE CITY OF GALAȚI

*

PAUL PĂLTĂNEA -L'HISTORIQUE DE LA VILLE DE GALAȚI

Marian Laurențiu SANDU¹

Rezumat: *Articolul nostru prezintă biografia domnului Paul Păltănea, considerat cel mai mare istoric al orașului Galați. Neobosit cercetător, muzeograf, bibliotecar, academician și mai ales istoric, el a scris numeroase articole și câteva lucrări remarcabile de istorie locală a Galațiului, împrejurimilor sale și personalităților de pe aceste meleaguri. Cea mai prestigioasă lucrare a sa este „Istoria orașului Galați de la origini până în 1918”, pentru care a primit titlul de doctor în istorie. Recunoașterea meritelor sale s-a făcut însă abia după căderea regimului comunist, deoarece până atunci activitatea lui științifică a fost frânată în mod nedrept de autoritățile comuniste ale României, datorită calității de fost deținut politic.*

Cuvinte cheie: *biografie, istoric, Paul Păltănea, Galați, communism*

*

Abstract: *This article presents the biography of Mr. Paul Păltănea, considered the greatest historian of the city of Galați. A tireless researcher, museographer, librarian, academic, and above all, historian. He wrote numerous articles and some remarkable works on the local history of Galați, its surroundings, and the personalities of these lands. His most prestigious work is "History of the city of Galați from its origins to 1918", for which he received the title of doctor in history. However, his merits were recognized only after the fall of the communist regime, because until then, his scientific activity was unfairly restricted by the communist authorities of Romania, due to his status as a former political prisoner.*

Keywords: *biography, historian, Paul Păltănea, Galați, communism*

*

Résumé: *Notre article présente la biographie de M. Paul Păltănea, considéré comme le plus grand historien de la ville de Galați. Infatigable chercheur, muséographe, bibliothécaire, universitaire et surtout historien, il a écrit de nombreux articles et quelques ouvrages marquants sur l'histoire locale de la Galatie, de ses environs et des personnalités de ces terres. Son ouvrage le plus prestigieux est "Histoire de la ville de Galați depuis ses origines jusqu'en 1918", pour lequel il a reçu le titre de docteur en histoire. Cependant, ses mérites n'ont été reconnus qu'après la chute du régime communiste, car jusque-là son activité scientifique était injustement freinée par les autorités communistes de Roumanie, en raison de son statut d'ancien prisonnier politique.*

Mots clés : *biographie, historien, Paul Păltănea, Galați, communisme*

---

¹ profesor de istorie titular la Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna” din Galați, detașat în anul școlar 2022-2023 la Liceul Teoretic „Decebal” din București.

E-mail laurentiusvlahus2@yahoo.com

Anul acesta, la 25 ianuarie s-au împlinit 15 ani de la trecerea la cele veșnice a „patriarhului culturii gălățene”, domnul Paul Păltănea. El este considerat cel mai mare istoric al orașului Galați. Om de înaltă statură științifică – academician, remarcabil cercetător, autor de lucrări științifice, doctor în istorie, premiat al Academiei Române, membru al Academiei Internaționale de Genealogie de la Paris² - el a rămas în inimile celor care l-au cunoscut și ca un personaj fabulos ce putea vorbi ore în șir despre orice subiect având farmecul povestitorului cult, umorul unui intelectual adevărat și generozitatea omului nobil³.

S-a născut la București, pe data de 25 iunie 1924 într-o familie modestă⁴ care în anul 1926 s-a stabilit în Galați. Între anii 1931-1935 a urmat cursurile primare la Școala Nr. 1 din Galați (astăzi Mănăstirea „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil”) sub îndrumarea directorului Constantin Popovici, un foarte bun învățător. Și-a continuat apoi educația, tot la Galați, frecventând în perioada 1935-1943 Liceul „Vasile Alecsandri”. Aici a fost impresionat de erudiția pe care o manifestau majoritatea profesorilor, marcându-l mai ales personalitatea directorului Ion Tohăneanu care a ajutat să crească în sufletul său convingerea că trebuie să devină profesor (de istorie)⁵.

În 1943 a fost admis la specializarea Istorie a Facultății de Litere și Filozofie din cadrul Universității București. Facultatea din București era la vremea aceea un forum al istoriografiei românești neegalat de Facultățile din Cluj sau Iași. Acest lucru se datora în principal calității corpului profesoral format din: Nicolae Bănescu - Bizantinologie; Gheorghe I. Brătianu - Istoria Universală; Constantin C. Giurescu – Istoria Românilor; Ion Hudiță – Istoria Diplomației; Ion Nestor – Arheologie Preistorică; Victor Papacostea – Istoria Popoarelor Balcanice (cu privire specială la românii din sudul Dunării); Theofil Sauciuc-Săveanu – Istoria Antică și I.D. Ștefănescu – Istoria Artelor. Dintre ei și-au pus pecetea asupra formării domnului Paul Păltănea ca temeinic cercetător în ale istoriei mai ales Constantin C. Giurescu, de la care a câștigat interesul pentru document, pentru căutarea lui prin arhive și Gheorghe I. Brătianu de la care a învățat exercițiul sintezei⁶.

Student fiind a trăit frământările „breslei” sale generate de dramaticele momente prin care trecea România. Astfel, în primul an universitar participă la manifestația studențească de amploare desfășurată la București în martie 1944 pentru susținerea mareșalului Ion Antonescu prin lozinca „ Luptăm în Răsărit ca să recâștigăm Ardealul”⁷. Apoi i-a parte la manifestațiile din 8 noiembrie 1945 și 10 mai

²https://ro.wikipedia.org/wiki/Paul_Păltănea (25.04.2023)

³ Valentina Oneț, *Cu emoție, despre Domnul Păltănea, bibliotecarul exemplar...*, în *Dunărea de Jos*, Nr. 73, martie 2008, p. 8

⁴ Dan Râpă, *Istoricul Paul Păltănea, la 70 de ani!*, în *Danubius XVII*, Muzeul Județean de Istorie Galați, Galați, 1997, p. 219

⁵ Toader Buculei, *op. cit.*, pp. 236-237; Ghiță Nazare, *Coloanele spirituale ale Cetății: dialoguri*, Editura Școala Gălățeană, Galați, 2010, p. 231

⁶ Toader Buculei, *op. cit.*, p. 237-238

⁷ Paul Păltănea, *op. cit.*, în *Viața Liberă din Galați*, nr. 2888, 31 mai 1999, p. 4

1946 organizate⁸ pentru omagierea regelui Mihai, devenit un simbol al luptei anticomuniste⁹.

Cursurile Facultății le finalizează în 1947¹⁰ și confruntat cu situația materială precară a familiei se angajează ca profesor suplinitor¹¹ la Gimnaziul Unic din comuna Barcea, județul Galați. A lucrat doar câteva luni întrucât pe data de 17 mai 1948 a fost arestat. Arestarea s-a făcut pe baza unei delațiuni mai vechi, din 1945, în care se spunea neadevărul că studentul Paul Păltănea „a făcut parte din Frățiile de Cruce și este înscris în Partidul Național Țărănesc-Maniu”¹².

De la Siguranță, care se găsea pe Strada Eroilor, nr. 5, din Galați, Paul Păltănea a fost dus, o dată cu lăsarea nopții la Penitenciar. Izolat într-o celulă vreme de două săptămâni el a avut de înfruntat sălbăticia unei puzderii de ploșnițe ce nu putea fi învinsă¹³. Într-o noapte de iulie a cunoscut prima și singura anchetă de la Galați, desfășurată în prezența comandantului închisorii, Petre Goiciu. Cu toate că încă de pe atunci Goiciu și-a arătat bestialele lui înclinări spre schingiuire Paul Păltănea nu a putut da nici o indicație despre lozincile legionare scrise pe zidurile Liceului „Vasile Alecsandri” în toamna anului 1942, astfel încât, la începutul lui septembrie 1948 a fost inclus într-un grup de circa 20 de persoane, cărora nu li s-a putut înscena proces, fiind transferate la Aiud¹⁴.

În Penitenciarul Aiud este ajutat să se „gospodărească” de un alt gălățean, Zamfir Șutoiu, deținut legionar mai vechi, din 1942, cu care s-a împrietenit și care i-a dăruit exemplar al Bibliei. A fost deținut în acest penitenciar până în decembrie 1948 când este transferat în penitenciarul de la Ocelele Mari, din județul Râmnicu Vâlcea¹⁵.

Regimul de la Penitenciarul Ocelele Mari era destul de drastic. Celula în care a fost cazat era supraaglomerată datorită celor aproximativ 90 de deținuți, iar iarna neîncălzită. Din anul 1949 deținuții s-au confruntat cu o puternică înfometare, completată cu suspendarea pachetelor și reducerea timpului de plimbare.¹⁶ Aceste neajunsuri au fost înfruntate printr-o cufundarea în religia creștină. Deținuții se rugau dimineața, la prânz și seara, participând în grupuri restrânse chiar și la slujbele făcute în celulă de preoți. Spiritul deținuților era întărit și prin cursurile și conferințele din

---

⁸ În organizarea manifestațiilor menționate s-a evidențiat colegul său Cicerone Ionițoiu, unul din liderii tineretului din Partidul Național Țărănesc

⁹ Toader Buculei, *op. cit.*, p. 238; Paul Păltănea, *op. cit.*, p. 4; Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. II, Tipărit la Hrisovul S.A., 1996/1997, p. 255

¹⁰ Cristian Dragoș Căldăraru, *Prof. Paul Păltănea (25 iunie 1924-25 ianuarie 2008)*, în *Dunărea de Jos*, Nr. 73, martie 2008, p. 3

¹¹ Dan Râpă, *op. cit.*, p. 219

¹² Toader Buculei, *op. cit.*, p. 238-239; Ghiță Nazare, *op. cit.*, p. 231

¹³ Paul Păltănea, *op. cit.*, în *Viața Liberă* din Galați, nr. 2888, 31 mai 1999, p. 4

¹⁴ Toader Buculei, *op. cit.*, p. 239

¹⁵ Paul Păltănea, *op. cit.*, în *Viața Liberă* din Galați, nr. 2944, 4 august 1999, p. 6; Daniel Giosan, *op. cit.*, în *Monitorul de Galați*, nr. 100 (2125), 30 aprilie-1 mai 2005, p. 3

¹⁶ Toader Buculei, *op. cit.*, p. 239

celulă, prin care își împărtășeau cunoștințele unii altora. Astfel consideră domnul Paul Păltănea că și-a făcut adevărata practică pedagogică învățând „din multa rostire despre istoria noastră națională și corelările ei cu universul european”, secretul stăpânirii de sine și unele taine ale oratoriei¹⁷.

Datorită ministrului de Interne Teoharie Georgescu care a dispus crearea unor „unități de muncă” pentru reeducarea „elementelor dușmănoase” Paul Păltănea și alți deținuți au primit în octombrie 1950 o pedeapsă administrativă de 2 ani, fiind apoi transferat în Colonia de la Capul Midia de la Canalul Dunăre- Marea Neagră. Aici l-a întâlnit în anul 1951 pe fostul secretar al lui Iuliu Maniu, Corneliu Coposu.¹⁸

Munca de pe șantierul Canalului era deosebit de grea, iar hrana insuficientă pentru efortul cerut: „ Am început munca silnică în condiții peste măsură de aspre. De la colonie și până la șantier, câțiva zeci de kilometri, eram duși cu mașini basculante. Înghețam bine și vântul, care nu contenea, trecea năvalnic printre zdrențele noastre, înfășurându-ne scheletul cu straie de gheață. Munca începea la 6 dimineața – o trompetă a unui țigan de la <<chiaburi>> ne trezea la ora 5 – și dura 12 ore, până la 6 (18) seara, cu o pauză de o oră, pentru a primi ceea ce administrația lagărului numea mâncarea noastră zilnică de prânz, niște lături de fapt.”¹⁹ Din cauza acestor condiții inumane a ajuns treptat să nu mai îndeplinească nici jumătate de normă ceea ce a determinat mutarea lui în cariera de piatră de la Luminița. Din păcate și aici norma era de nerealizat²⁰. Din această cauză administrația lagărului a redus rația de hrană a deținuților, care primeam doar felul unu ce era mai mult o zeamă. Neobținându-se creșterea producției prin această măsură s-a trecut la oprirea deținuților care nu-și făceau norma în șantier cu turele următoare de lucru, până la îndeplinirea normei.

Prima detenție s-a sfârșit pe 31 decembrie 1952, când a fost eliberat²¹.

Proscris politic Paul Păltănea nu a fost reprimat în învățământ reușind să se angajeze abia după șase luni ca planificator la o cooperativă de frizeri. Transferat după câteva luni în aparatul administrativ al unei cooperații meșteșugărești a avut de suportat șicanele unor muncitori evrei care i-au înscenat tot felul de reclamații. A lucrat acolo până pe 30 martie 1957, când a fost demis sub motivul că era profesor. Rămas șomer s-a pregătit pentru Examenul de Stat din vară întrucât la susținerea Licenței în 1947 picase examenul de istorie antică. Obține diploma de stat și este repartizat, în toamna anului 1957, prin dispozițiile Securității, în Dobrogea la Școala Generală din comuna Văcăreni (Județul Tulcea).

La 17 aprilie 1959 este arestat din nou, sub motivul că ar fi dorit să creeze un „grup legionar contrarevoluționar” împreună cu alți doi prieteni, ce fuseseră arestați

---

¹⁷ *Ibidem*, în *Viața Liberă* din Galați, nr. 2972, 6 septembrie 1999, p. 4

¹⁸ *Ibidem*, p. 239; Paul Păltănea, *op.cit.*, în *Viața Liberă* din Galați, nr. 2983, 18-19 septembrie 1999, p. 4; http://ro.wikipedia.org/wiki/Corneliu_Coposu (23. 08. 2010)

¹⁹ Paul Păltănea, *op. cit.*, în *Viața Liberă* din Galați, nr. 2995, 2-3 octombrie 1999, p. 4

²⁰ *Ibidem*, în *Viața Liberă* din Galați, nr. 3014, 25 octombrie 1999, p. 4

²¹ *Ibidem*, în *Viața Liberă* din Galați, nr. 3053, 9 decembrie 1999, p. 4

anterior. Deținut la penitenciarul Galați a fost condamnat la 18 ani de muncă silnică. Recursul făcut de mama și soția sa a fost respins în septembrie 1959²².

Este trimis iarăși în Penitenciarul de la Aiud unde regimul era acum deosebit de sever: „De la deșteptare – ora 5, 00 dimineața – și până la stingere – ora 21, 00 – (lumina electrică nu se stingea însă pe timpul nopții) trebuia să stăm la marginea patului. Nu ne era îngăduit să ne rezemăm de perete. Dacă eram surprinși într-o asemenea poziție, care ne oferea câteva clipe de odihnă, eram pedepsiți cu multe zile la <<neagra>>, o celulă fără lumină, unde stăteai pe dușumeaua goală și cu rația de hrană înjumătățită. Chiar cu acest risc, ne odihneam pe rând, sub supravegherea unuia dintre confrăți, ce semnală apropierea gardianului care ne spiona mereu printr-un vizor. Știind că le ascultăm trecerea pe balustrada etajului udată de două-trei ori pe zi, ca să nu mai scârțâie, își încălțau cizmele cu niște sandale de pâslă, pe care le-am botezat <<pisici>>.”²³ Bineînțeles foamea era și ea nelipsită²⁴.

Deținuții se întăreau sufletește, prin intermediul Codului Morse, trăind pe cât se putea o viață creștină. Astfel preoții făceau Sfânta Liturghie de sărbători folosind pentru comunicare țevile sau pereții închisorii. Viața creștin ortodoxă pe care a aflat-o Paul Păltănea la Aiud beneficia de prezența unor mari duhovnici precum „profesorul teolog Dumitru Stăniloae, arhimandriții Benedict Ghiuș și Sofian Boghiu, protosinghelul Arsenie Papacioc, monahul Bartolomeu Anania, ca și de dragostea creștină a unor mireni, legionari, Traian Trifan, Valeriu Gafencu, Ion Ianolide, Virgil Maxim, Marin Naidim și mulți alții”²⁵. Neuitate au rămas în sufletul său și peste ani Sfintele Sărbători ale Crăciunului și Paștilor când deținuții din tot celularul, înfruntând prigoana gardienilor, cântau „Colinde” și respectiv „Hristos a Înviaț!”²⁶

Internat la infirmeria Penitenciarului în a două jumătăți a anului 1961 a aflat acolo pe monahul scriitor Valeriu Anania și istoricul Dan Amedeu Lăzărescu. Din nefericire, în urma declanșării procesului de reeducare la Aiud, sub coordonarea colonelului Gheorghe Crăciun, nu mai puțin feroce decât Goiciu, Paul Păltănea s-a numărat, cum însuși mărturisește, „ în marea ceată a celor învinși de greul strânsorii psihice”, fiind o vreme secretar al „clubului” (pentru reeducare) de la infirmerie. A ieșit totuși din închisoare, la 29 iulie 1964, mai chibzuit și cu convingerea că suferința pentru un crezământ te înalță și nu te doboară²⁷.

Reușește să se angajeze abia în aprilie 1965 ca restaurator la Muzeul Județean de Istorie din Galați, unde va ajunge apoi muzeograf medievist și modernist²⁸. În 1966 i se publică primul articol („ Un teatru de operă italiană la Galați, între anii

---

²² *Ibidem*, în *Viața Liberă* din Galați, nr. 3065, 23 decembrie 1999, p. 4; Toader Buculei, *op. cit.*, p. 240

²³ *Ibidem*, p. 4

²⁴ Toader Buculei, *op. cit.*, p. 240

²⁵ Paul Păltănea, *op. cit.*, în *Viața Liberă* din Galați, nr. 3073, 6 ianuarie 2000, p. 4

²⁶ *Ibidem*, p. 4; Daniel Giosan, *op. cit.*, nr. 100 (2125), 30 aprilie-1 mai 2005, p. 3

²⁷ Paul Păltănea, *op. cit.*, în *Viața Liberă* din Galați, nr. 3169, 27 aprilie 2000, p. 4; Toader Buculei, *op. cit.*, p. 240

²⁸ Dan Râpă, *op. cit.*, p. 220

1853-1857) în revista „ Studii și cercetări de istoria artei” – seria „Teatru, Muzică, Cinematografie”. Colaborează ulterior și la alte reviste precum: Danubius, Revista Muzeelor, Magazin Istoric, Manuscriptum, Anuarul Institutului de Istorie Națională din Cluj, Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie A.D. Xenopol din Iași ș.a.²⁹.

Trecutul său politic nu este uitat și în 1971 Secția de propagandă îi întrerupe colaborarea la Danubius (Revista Muzeului Județean de Istorie din Galați) timp de un deceniu³⁰. Dăruirea cu care se implică în activitatea științifică și de documentare istorică îi asigură însă un contrafort moral eficient în fața marginalizării pe criteriu politic³¹. Astfel, profitând de deplasările la București și Iași, pentru teme de plan ale Muzeului, Paul Păltănea lucrează câte 11 ore pe zi studiind documente inedite din arhive sau citind din „fondul S” (secret) al Bibliotecii Academiei³². De asemenea a achiziționat pentru Muzeu un important număr de obiecte care au aparținut unor vechi familii românești sau oamenilor politici ai României moderne: Alexandru Ioan Cuza, Costache Negri, Mihail Kogălniceanu și Costache Conachi³³.

Sub coordonarea profesorului Constantin C. Giurescu el își susține în anul 1973 teza de doctorat intitulată „ Istoria orașului Galați de la origini până în 1918”³⁴. Deși opera avea o valoare monumentală vorbind despre calitatea profesională a autorului ei Securitatea îl consideră un „ pericol social” și Păltănea este nevoit să treacă pe la Oficiul Forțelor de Muncă în căutare de serviciu. Intervențiile binevoitoare ale academicienilor Constantin C. Giurescu și Mircea Petrescu-Dâmbovița, cărora li s-au alăturat și unii colegi de la Institutul de Istorie și Arheologie A.D. Xenopol – Iași, au permis, în cele din urmă, transferarea lui la Biblioteca „V. A. Urechia”³⁵.

Ca bibliotecar a muncit din 1976 până în 1990, când a ieșit la pensie³⁶. Activitatea lui la Biblioteca „V. A. Urechia” a fost foarte rodnică. Paul Păltănea a explorat fondul de cercetare al Bibliotecii³⁷ elaborând cu profesionalism și migală: Catalogul manuscriselor și scrisorilor din Biblioteca „V. A. Urechia” (cuprinzând 1435 de manuscrise și scrisori autografe donate de V.A. Urechia reprezentând corespondența sa cu personalități culturale europene) publicat în 1979, Catalogul Cărții românești tipărită între anii 1831-1865 (cuprinzând 1303 titluri descrise bibliografic) editat în 1983³⁸ și Repertoriul documentelor istorice referitoare la județul Galați, 1430-1650,

---

²⁹ Marian Ghiță, *Despre „fărăme din Iisus” sau „jerița creatoare”*. Profesorului Paul Păltănea la ceas aniversar, în *Dominus*, An 5, nr. 53, iunie, 2004, p. 12

³⁰ Toader Buculei, *op. cit.*, pp. 243-244

³¹ Dan Râpă, *op. cit.*, p. 221

³² Toader Buculei, *op. cit.*, p. 243

³³ Dan Râpă, *op. cit.*, pp. 221- 222

³⁴ Cristian Dragoș Căldăraru, *op.cit.*, în *Dunărea de Jos*, Nr. 73, martie 2008, p. 3

³⁵ Dan Râpă, *op. cit.*, p. 221; Paul Păltănea, *op.cit.*, în *Viața Liberă* din Galați, nr. 3169, 27 aprilie 2000, p. 4

³⁶ Toader Buculei, *op. cit.*, p. 236

³⁷ Letiția Buruiiană, *Paul Păltănea – o strânsură de lumină pe meleaguri gălățene -*, în *Axis Libri*, nr. 2, martie 2009, p. 56

³⁸ Valentina Oneț, *op.cit.*, în *Dunărea de Jos*, Nr. 73, martie 2008, p. 8

aflat în manuscris la Biblioteca „V. A. Urechia”³⁹. Iubind cartea veche românească și străină a mai contribuit la: Catalogul de Carte străină veche: 1472-1700 și la Catalogul de Carte românească veche: 1508-1830⁴⁰.

Debutul editorial îl face cu lucrarea *Viața lui Costache Negri* publicată în 1985 și reeditată în 2006⁴¹. Apogeul afirmării sale culturale (însoțit de mult așteptata recunoaștere deplină a meritelor) este cunoscut de domnul Paul Păltănea abia după căderea regimului comunist din țara noastră prin revoluția din decembrie 1989. La 7 ianuarie 1992 i se confirmă titlul de doctor în istorie obținut pe baza prestației avute la examenul din 1973⁴². Lucrarea sa de doctorat „Istoria orașului Galați de la origini până în 1918” vede lumina tiparului sub forma a două volume apărute în anii 1994-1995 și reeditate postum în 2009 și considerată una dintre cele mai bune monografii scrise în România⁴³.

În anii 2001 și 2004 publică alte două cărți: „Neamul logofătului Costache Conachi” și „Peceți Ștefăniene”⁴⁴. Acestea li se adaugă cele peste 250 de studii și materiale de istorie publicate de-a lungul vremii⁴⁵ în diverse publicații locale sau naționale.

Toate lucrările sale dovedesc o mare erudiție, urmare a unei pasionate munci de cercetare, făcută cu dragostea unui adevărat cărturar. Deosebit de grăitoare sunt în acest sens cuvintele unui amic de-al său profesorul tecucian Ionel Necula: „Paul Păltănea a fost (rostesc cu mare durere acest perfect comun) o veritabilă conștiință istorică interesat în permanență de certificarea fiecărei afirmații prin indicarea desfășurată a surselor, a izvoarelor, a dovezilor.”⁴⁶ „Pe unde a trecut travaliul lui Paul Păltănea n-au mai rămas resturi sau rămășițe neatruse-n cercetare ... Istoricul n-a lăsat nimic, din ceea ce se cunoștea la acea dată, nevalorificat și neintrodus în operă”⁴⁷. „Era un spirit enciclopedic și un bibliofil rafinat, extrem de bine informat în probleme de carte și de manuscrise. Mă fascina prin ținuta lui maiestooasă, verticală, prin vitalitatea lui genială și prin lumina pe care o răspândea în jurul lui – o lumină glazurată și fluidică izvorâtă din taințele arderilor interioare. Era de ajuns să aduci în discuție un subiect de istorie și el îți întocmea imediat o bibliografie minimală”⁴⁸. Iată

---

³⁹ Toader Buculei, *op. cit.*, p. 236; <http://www.bvau.ro/publ.htm> (25.08.2010)

⁴⁰ Valentina Oneț, *op.cit.*, în *Dunărea de Jos*, Nr. 73, martie 2008, p. 8

⁴¹ Marian Ghiță, *op.cit.*, în *Dominus*, An 5, nr. 53, iunie, 2004, p. 12; Ghiță Nazare, *op. cit.*, p.232

⁴² Toader Buculei, *op. cit.*, p. 236; Dan Râpă, *op. cit.*, p. 221

⁴³ <https://www.viata-libera.ro/diaspora/37735-viata-libera-galati-galateni-care-au-uimit-lumea-paul-paltanea> (25.04.2023)

⁴⁴ http://ro.wikipedia.org/wiki/Paul_P%C4%83lt%C4%83nea (25.04.2023)

⁴⁵ Cristian Dragoș Căldăraru, *op.cit.*, în *Dunărea de Jos*, Nr. 73, martie 2008, p. 3

⁴⁶ Ionel Necula, Paul Păltănea, un depozitar de istorie rezolubilă (II), în *Dunărea de Jos*, Nr. 96, februarie 2010, p. 47

⁴⁷ *Ibidem* (I), în *Dunărea de Jos*, Nr. 95, ianuarie 2010, p. 46

⁴⁸ *Ibidem* (II), în *Dunărea de Jos*, Nr. 96, februarie 2010, p. 47

de ce i s-au acordat premiul „Ion Nistor” al Fundației Culturale „Magazin Istoric”, premiul „A D Xenopol”⁴⁹ al Academiei Române și a primit calitatea de membru al Academiei Internaționale de Genealogie de la Paris⁵⁰. Trebuie precizat și faptul că Paul Păltănea a continuat și după pensionare să frecventeze Biblioteca „V. A. Urechia” și Arhivele Statului⁵¹, gășind acolo „întotdeauna refugiul împotriva îmbătrânirii și uitării, dar și o vizibilă forță tinerească, o eternă neliniște creatoare...”⁵² Nu a uitat anii de detenție implicându-se în ridicarea monumentului de la Cimitirul „Eternitatea”(vezi anexa IV), sfințit la 14 iunie 1998 și consacrat gălățenilor care s-au jertfit ori au suferit în rezistența anticomunistă⁵³. Iar în perioada mai 1999 – aprilie 2000 își va publica „memoriile” de detenție sub forma unui foileton numit „Ferestre deschise la un deceniu de temniță comunistă” apărut periodic în ziarul *Viața Liberă* din Galați prin bunăvoința directorului acestuia, domnul Radu Macovei⁵⁴. Bucurându-se de încrederea foștilor deținuți politici gălățeni Paul Păltănea a fost ales în februarie 2000 președinte al A.F.D.P.R., filiala Galați⁵⁵.

Reținut în casă din cauza unei boli în ultimul timp al vieții Paul Păltănea nu a renunțat la studiu lucrând la biroul său acoperit de cărți și documente până în ceasul morții⁵⁶. Și pe 25 ianuarie 2008, la 84 de ani, a trecut în veșnicie cel care știa ca nimeni altul istoria familiilor gălățene, a clădirilor, străzilor și monumentelor din Galați⁵⁷.

Ca apreciere și recunoaștere a meritelor sale gălățenii au dat numele său Muzeului de Istorie din Galați, Filialei numărul 2 a Bibliotecii V.A. Urechia, din Galați, unei săli de la sediul central al acestei biblioteci și unei porțiuni a străzii pe care zi de zi mergea spre bibliotecă.

---

⁴⁹ Marian Ghiță, *op.cit.*, în *Dominus*, An 5, nr. 53, iunie, 2004, p. 12;

⁵⁰ Letiția Buruiană, *In memoriam Paul Păltănea* în *Viața Liberă* din Galați, nr. 5556, 1 februarie 2008, p. 9

⁵¹ http://ro.wikipedia.org/wiki/Paul_P%C4%83lt%C4%83nea (25.08.2010)

⁵² Constantin Ardeleanu, “Paul Păltănea la 80 de ani”, în *Dominus*, nr. 53, iunie 2004, p. 12

⁵³ Informație oferită în iulie 2010 de către domnul doctor Ion Chiriac, președintele filialei gălățene a A.F.D.P.R.

⁵⁴ Paul Păltănea, *op.cit.*, în *Viața Liberă* din Galați, nr. 2888, 2890, 2918, 2944, 2952, 2972, 2983, 2995, 3006, 3014, 3053, 3065, 3073, 3131 și 3169.

⁵⁵ Maria Mândiță, *AFDPR Galați are o nouă conducere. Paul Păltănea a fost ales președinte*, în *Ziua de Galați-Brăila*, nr. 499, 5-6 februarie 2000, p. 4

⁵⁶ Valentina Oneț, *op.cit.*, în *Dunărea de Jos*, Nr. 73, martie 2008, p. 8; Cristian Dragoș-Căldăraru, “Patriarhul culturii gălățene: In memoriam: Profesorul Paul Păltănea a plecat să cerceteze într-o altă dimensiune”, în *Viața Liberă* din Galați, nr. 5552, 28 ianuarie 2008, p. 3

⁵⁷ Letiția Buruiană, *op.cit.*, în *Viața Liberă* din Galați, nr. 5556, 1 februarie 2008, p. 9

Bibliografie selectivă

Ardeleanu Constantin, *Paul Păltănea la 80 de ani*, în „Dominus”, nr. 53, iunie 2004.

Buruiană Letiția, *Paul Păltănea – o strânsură de lumină pe meleaguri gălățene* în „Axis Libri”, nr. 2, martie 2009.

Buruiană Letiția, *In memoriam Paul Păltănea* în „Viața Liberă”, Galați, nr. 5556, 1 februarie 2008.

Căldăraru Cristian Dragoș, *Patriarhul culturii gălățene: In memoriam: Profesorul Paul Păltănea a plecat să cerceteze într-o altă dimensiune*, în „Viața Liberă din Galați”, nr. 5552, 28 ianuarie 2008.

Căldăraru Cristian Dragoș, *Prof. Paul Păltănea (25 iunie 1924-25 ianuarie 2008)*, în „Dunărea de Jos”, nr. 73, martie 2008.

Ghiță Marian, *Despre „fărăme din Iisus” sau „jertfa creatoare”*. Profesorului Paul Păltănea la ceas aniversar, în „Dominus”, an 5, nr. 53, iunie, 2004.

Ionițoiu Cicerone, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. II, Tipărit la Hrisovul S.A., 1996/1997.

Nazare Ghiță, *Coloanele spirituale ale Cetății: dialoguri*, Editura Școala Gălățeană, Galați, 2010. Necula Ionel, *Paul Păltănea, un depozitar de istorie rezolubilă (II)*, în „Dunărea de Jos”, nr. 96, februarie 2010.

Mândiță Maria, *AFDPR Galați are o nouă conducere. Paul Păltănea a fost ales președinte*, în „Ziua de Galați-Brăila”, nr. 499, 5-6 februarie 2000.

Oneț Valentina, *Cu emoție, despre Domnul Păltănea, bibliotecarul exemplar...*, în „Dunărea de Jos”, nr. 73, martie 2008.

Râpă¹ Dan, *Istoricul Paul Păltănea, la 70 de ani!*, în „Danubius” XVII, Muzeul Județian de Istorie Galați, Galați, 1997.

Viața Liberă din Galați, nr. 2888, 31 mai 1999, nr. 2944, 4 august 1999, nr. 2972, 6 septembrie 1999, nr. 2983, 18-19 septembrie 1999, nr. 2995, 2-3 octombrie 1999, nr. 3014, 25 octombrie 1999, nr. 3053, 9 decembrie 1999, nr. 3065, 23 decembrie 1999, nr. 3073, 6 ianuarie 2000, nr. 3169, 27 aprilie 2000, nr. 3169, 27 aprilie 2000, nr. 5556, 1 februarie 2008.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Paul_P%C4%83lt%C4%83nea (25.04.2023)

http://ro.wikipedia.org/wiki/Corneliu_Coposu (23. 08. 2010)

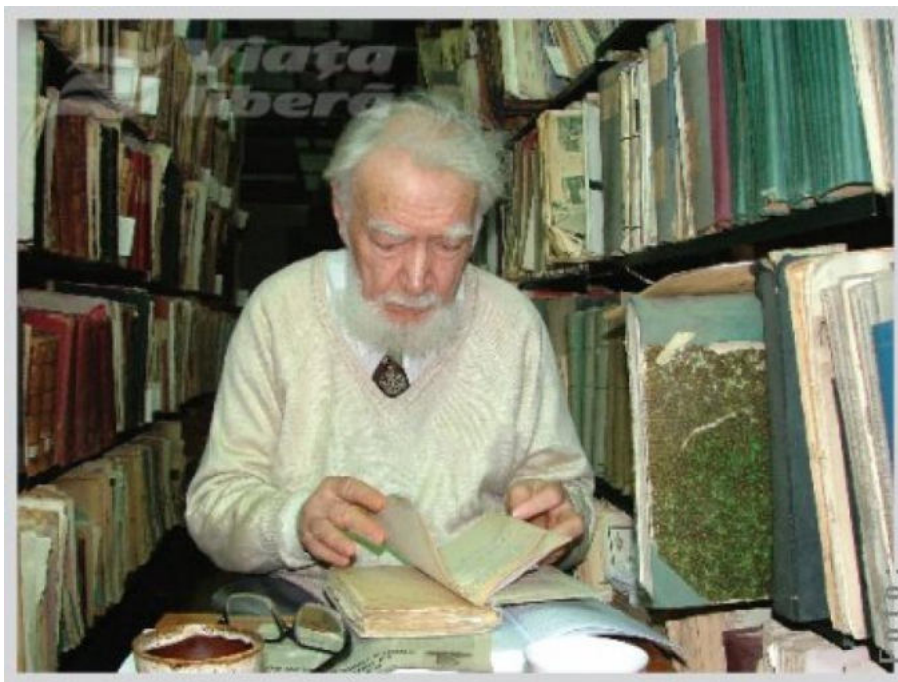
<http://www.bvau.ro/publ.htm> (25.08.2010)

<https://www.viata-libera.ro/diaspora/37735-viata-libera-galati-galateni-care-au-uimit-lumea-paul-paltanea> (25.04.2023)

http://ro.wikipedia.org/wiki/Paul_P%C4%83lt%C4%83nea (25.04.2023)

http://ro.wikipedia.org/wiki/Paul_P%C4%83lt%C4%83nea (25.08.2010)

ANEXĂ

Paul Păltănea „patriarhul culturii gălățene”

Imagine preluată de pe siteul <https://www.viata-libera.ro/eveniment/6869-galatiul-are-strada-paul-paltanea> (25.04.2023)